

Štórski ŽELEZAR

LETO XXIV 1985

SEPTEMBER 1985 Št. 12

GLASILO DELAVCEV DELOVNE ORGANIZACIJE ŽELEZARNE ŠTORE

VALJARNA I. PRED REKONSTRUKCIJO NA GROBI PROGI

S 1. septembrom letošnjega leta pričnemo v Valjarni I. z realizacijo projekta rekonstrukcije grobe proge. Skoraj enoletno intenzivno delo na idejni in tehnični izvedbi projekta italijanske firme OCN iz Udin bo v mesecu septembru zaživel.

Terminsko naj bi gradbena dela na izstopu (betoniranje temeljev) trajala od 1. 9. do 13. 9., opravil pa jih bo Ingrad iz Celja. V tem terminu ima Valjarna I. redni kolektivni dopust, vzdrževalci pa bodo vršili remont na ostalih pogonih. S 16. septembrom bo TOZD vzdrževanje pristopil, skupaj z inštruktorji firme OCN, k montaži celotne opreme, ki se že v celoti nahaja v Železarni Štore.

Sočasno s pričetkom montažnih del bo Valjarna I. nadaljevala z rednim delom brez grobe proge s tem, da bomo kovačno peč CER zakladali s hladnim vložkom brez grobe proge s tem, da \varnothing 80 mm in manjši del s prevajanim vložkom 65 mm Valjarne II. Na ta način bomo zagotovili redno proizvodnjo v fazi montaže, kar v trenutku, ko nas na nivoju DO pestijo večji izvenplanski zastoji nekaterih proizvodnih TOZD, še kako dobrodošlo.

V kolikor bodo vsa dela potekala po planu, bi normalna proizvodnja preko rekonstruirane grobe proge stekla koncem septembra oziroma v prvih dneh oktobra.

In kaj zajema rekonstrukcija grobe proge? V predvideni rekonstrukciji je zajeta zamenjava izrabljenih delov mehanizacije tehnološkega procesa, od izstopne drče potisne peči Custodis do izmeta gredic na elevator za zakladanje koračne peči CER, in sicer:

- dešaržirna drča za odvzem gredic iz peči Custodis,
- krožna transportna valjčnica do ogrodja proge,
- valjčno ogrodje trio - odprte izvedbe, \varnothing 525 mm in delovna površina 1500 mm,
- dvizna miza z obračalniki,
- fiksna miza,
- transportna valjčnica do toplih škarij,
- tople škarje 150 ton z nastavljalcem dolžine rezanja,
- transportna valjčnica do osi elevatorja.

K tem zamenjavam je treba še dodati 5 ton Vedo v osi ogrodja, kar bo omogočalo lažjo montažo in demontažo valjev ter armature.

Čprav celotna rekonstrukcija grobe proge z opremo in predvideni deli ne bo presejala 10 starih milijard din, kar na nivoju DO lahko šteje med manjše stroške zamenjav, bodo efekti rekonstrukcije za Valjarno I precejšnji, v prvi vrsti pa se bodo odrazili v sledečem:

- Težki delovni pogoji bodo v bistvu anulirani, saj je rekonstrukcija nadaljevanje prizadevanja na področju humanizacije dela v Valjarni I.
- Zmanjšano število zaposlenih iz 12 delavcev na 5 v eni izmeni bo od nespremenjeni storilnosti vplivalo na boljše prometne poslovne uspešnosti TOZD kot celote.

- Z rekonstrukcijo grobe proge Valjarna I še naprej ostane neodvisna pri pripravi potrebnih polfabrikatov \varnothing 100-45 mm za kompleten proizvodni program.

- V tehnološkem smislu rekonstrukcija omogoča kontinuirano oskrbo koračne peči CER ob zmanjšani porabi plina, zmanjšane odporu in konstantnejšo kvaliteto zvaljanih gredic.

To so bistveni učinki rekonstrukcije grobe proge, ki skupaj z že realiziranimi posodobitvami zadnjih 5 let predstavljajo solidno osnovo za bolj tekoče spremljanje in nadaljevanje še nerešenih tehnološko-tehničnih problemov, ki jih v TOZD s tako dolgo tradicijo pravzaprav nikoli ne zmanjka.

Ing. S. Verbič

40 let gasilstva v Štorah

Štórski poklicni in prostovoljni gasilci so 23. in 24. avgusta letos s svečano kulturno prireditvijo in tekmovanjem, na koncu pa še z zabavnim večerom, dostojno proslavili štirideset let svoje bogate vsestranske aktivnosti, ki je lahko vzor mnogim organizacijam. Govor predsednika IGD, višjega gasilskega častnika, tovariša Slavka Plevnika najboljše zrcali to dolgo in pestro gasilsko dejavnost, zato ga objavljamo v celoti:

Gasilci Železarne Štore praznujemo letos 40-letnico svojega obstoja oziroma organiziranega delovanja gasilstva v Štorah. Naše praznovanje sovпада tudi s 40-letnico osvoboditve naše domovine, ko je bil uničen fašistični režim v Evropi in končana druga svetovna vojna. Da bi dostojno proslavili tako pomembne jubileje, smo se na Upravnem odboru na osnovi sklepa letošnjega občnega zbora članstva odločili, da poleg današnje slavnostne seje organiziramo še gasilsko tekmovanje gasilskih enot SOZD Slovenskih železarn.

Tekmovanje bo jutri, na katerem bodo sodelovali gasilci Železarne Jesenice, Železarne Ravne, Tovarne verig iz Lesc, Tovarne PLAMEN iz Kroke in Železarne Štore.

Na današnji dan pred 40-imi leti, to je dne 23. avgusta 1945, je bila na ustanovnem občnem zboru ustanovljena industrijska gasilska četa Železarne, kar praktično pomeni začetek organiziranega gasilstva v Štorah.

Pred objavo rezultatov in podelitvijo priznanj - pokalov

Morda je čudno to, da Železarna Štore v tistem času z več kot 100-letno tradicijo ni imela organiziranega gasilstva, čeprav je gasilstvo v Jugoslaviji in posebno v Sloveniji bilo v tistem času zelo močno razvito.

(Nadaljevanje na 2. strani)

40 let gasilstva v Štorah

(Nadaljevanje s 1. strani)

V predvojnem času in času okupacije v Štorah ni bilo organiziranega dela gasilstva. V takratni tovarni je obstajalo sicer nekaj skromnega orodja, nabavljenega predvsem v času okupacije za namene civilne zaščite, ki pa je služilo vsemu drugemu, samo ne gasilstvu. Šele osvoboditev 1945. leta in nov družbeni red je zahteval zaščito ljudske imovine, industrijskih objektov in naprav pred požari in elementarnimi nezgodami. Zaradi tega je bila na zahtevo takratnih upravnih in družbenih organov formirana oziroma ustanovljena industrijska gasilska četa Železarne Store, kar praktično predstavlja začetek delovanja našega društva. V prvem obdobju je četa iskala organizacijske oblike tako v četi kot v organizirani zaščiti pred požari in elementarnimi nezgodami – tako v Železarni kot na terenu. Vodstva čete gasilstva so bila vse do leta 1950 več ali manj imenovana s strani uprave Železarne. 11. junija 1949 je bila izvršena reorganizacija, s tem da je tov. Franc Mežek kot poznan in priznan gasilski strokovnjak prevzel dolžnost referenta za varnost pri delu in gasilstvo v Železarni. S tem so se praktično tudi pričele priprave za reorganizacijo gasilstva, tj. za prehod iz gasilske čete v gasilsko društvo Železarne.

Z uvedbo samoupravljanja v podjetju v jeseni leta 1950 je tudi gasilstvo dobilo novo vsebino in obliko dela in upravljanja, kar je narekovalo, da že občni zbor 27. januarja 1951 sklene, da se gasilska četa izpopolni in reorganizira v gasilsko društvo Železarne Store. Na tem občnem zboru so bili prvič izvoljeni organi društva, tj. upravni in nadzorni odbor. Za prvega predsednika društva je bil soglasno izvoljen tov. Mežek Franc, naš sedanji častni predsednik.

Z novo organiziranostjo in novo obliko upravljanja in delovanja se je bistveno spremenil način dela v društvu.

Pristopilo se je predvsem k intenzivnemu strokovnemu usposabljanju članstva in opremljanju društva.

Gasilci Železarne Store in Železarna sama so se zavedali potrebe po urejanju požarnega varstva, tako za potrebe Železarne kakor ožje okolice, tj. naselja Štor, in iskali možnosti za normalno delovanje gasilstva. Poleg potrebne opreme je bilo nujno urediti ustrezne prostore. V ta namen je delavski svet ŽS že leta 1953 sprejel sklep o gradnji prepotrebne gasilskega doma. Zagotovil je potrebna finančna sredstva, čeprav je bil takrat finančni položaj Železarne izredno težak, saj se je v tem času vršila rekonstrukcija livarne in izgradnja elektroplavža.

Zavedajoč se težav in finančne situacije smo se gasilci odločili, da z lastnimi močmi in prostovoljnimi delom članov in simpatizerjev pomagamo pri izgradnji doma. Pod takimi pogoji smo pričeli septembra 1953 z gradnjo doma. Gasilski dom je bil končan že avgusta 1954 in 5. septembra svečano predan svojemu namenu. Pri gradnji doma so člani gasilskega društva opravili preko 6500 udarniških ur.

Velik in pomemben dogodek za društvo in Štore je bila svečana otvoritev gasilskega doma 5. septembra 1954 združena z veliko gasilsko manifestacijo, na kateri je sodelovalo preko 550 uniformiranih gasilcev iz vse Slovenije in tudi drugih republik. Z dograditvijo gasilskega doma in z nabavo potrebne opreme se začneta hitri vzpon in rast društva. Članstvo se iz leta v leto povečuje, zboljšuje se tudi njegova struktura. V gasilske vrste se vključujejo postopoma strokovni kadri. Poleg tega smo v društvu pričeli masovno vključevati pionirje in mladino, kar nam je spričo ugodnih prostorskih razmer zelo uspevalo. Z izboljšanimi pogoji za delo se je društvo strokovno bistveno dvignilo in se je članstvo pričelo udeleževati raznih gasilskih tekmovanj in nastopov zunaj Štor, na katerih pa je dosegalo vidne uspehe, o čemer pričajo številni pokali in diplome, ki krasijo naše društvene prostore.

Z izgradnjo in širjenjem Železarne po letu 1962, zlasti na področju Store II, in z uvedbo nove sodobne tehnologije se je požarna obremenitev stalno večala. Temu razvoju je, zahvaljujoč razumevanju samoupravnih, poslovnih in družbeno-političnih struktur v Železarni in občini

Podelitev posebne plakete »veterana« gasilcu Francu Mežku

Celje, sledilo tudi gasilstvo v Železarni, saj smo se nenehno materialno in kadrovsko jačali, tako da smo danes v stanju izpolnjevati vse naloge, katere pred nas postavlja družba v cilju varovanja in reševanja pred požari in ostalimi elementarnimi nesrečami.

Težko je v kratkem in strnjem poročilu opisati delo društva kot takega in njenih članov za 40-letno obdobje, zlasti če je aktivnost bila taka, kot jo beleži naše društvo.

Ves čas obstoja je društvo tesno sodelovalo z vsemi družbenopolitičnimi organizacijami, tako v Železarni kot v okviru KS Štore na terenu in gasilskimi organizacijami v občini Celje in tudi izven nje. Posebno dobro je bilo vseskozi sodelovanje z občinsko gasilsko zvezo in SIS za požarno varnost občine Celje, kakor tudi z Zavodom za požarno varnost Celje.

V društvu smo vseskozi posvečali posebno skrb in pozornost strokovnemu izobraževanju in izpopolnjevanju članstva. Organizirali smo razna strokovna predavanja iz čistih gasilskih predmetov, kakor tudi aplikativna predavanja iz področja železarstva, saj smo morali naše operativne člane sprotno seznanjati s tehnologijo v Železarni in opozarjati na možne požare in nesreče pri proizvodnji.

Sestavni del strokovnega izobraževanja predstavljajo v gasilstvu tudi tekmovanja.

Naši člani so se skozi celotno preteklo obdobje stalno udeleževali raznih tekmovanj, ki so bila organizirana s strani društev, občinskih zvez in drugih gasilskih forumov. Večkrat smo sodelovali tudi na mednarodnih tekmovanjih. V društvu smo se ves čas obstoja zavedali, da je učinkovitost gasilstva tako v preventivnem kot operativnem smislu odvisna predvsem od strokovne usposobljenosti njenih članov. Zaradi takega stališča imamo danes zelo ugodno kvalifikacijsko strukturo operativnega članstva, saj ima preko 50 % članov čine od nižjih do višjih gasilskih častnikov.

Nadaljnja značilnost društva je ta, da smo ves čas, zlasti pa po dograditvi gasilskega doma, posvečali posebno pozornost pionirjem in mladini, saj smo imeli in imamo še v naših vrstah veliko število mladih.

Večina te mladine se je kasneje vključila v operativne člane. Pa tudi ostali, ki niso kasneje več sodelovali v gasilskih vrstah, so le odnesli v življenje določeno gasilsko znanje, ki so si ga pridobili v naših vrstah.

Društvo je v preteklem obdobju organiziralo mnogo proslav in prireditvev v počastitev raznih praznikov in jubilejev. Tu ne bi našteval vseh, omenil bi le najpomembnejše kot npr. proslavo 25-letnice društva v letu 1970, ki smo ob tem jubileju organizirali na Lipi republiško tekmovanje metalurških in kovinarskih gasilskih društev.

Uspešno in dostojno smo tudi proslavili 30-letnico našega gasilskega doma septembra lani, povezano s tekmovanjem gasilskih veteranov Slovenije.

V času svojega delovanja smo v društvu izdali dve kroniki, ki podrobno opisujeta celotno delo društva in posameznih članov. Ta, po našem mnenju koristna in zanimiva literatura bo koristila tudi kasnejšim rodovom, saj je v teh knjižicah zajeto mnogo zanimivega in prikazuje delovanje, razvoj in napredovanje društva ter razvoj požarnega varstva in gasilske službe v Železarni Store. Prvo kroniko, ki obsega obdobje od leta 1945 do 1970. leta, smo izdali ob 25-letnici društva. Njen avtor je tov. Mežek Franc. Druga kronika pa je v bistvu nadaljevanje prve in zajema obdobje od leta 1970 do 1985, tj. do 40-letnice društva. Avtor te zadnje kronike je tov. Mackošek Anton.

Smatram, da sta obe kroniki sestavljeni zelo kvalitetno in čutim posebno dolžnost, da se njenima avtorjema posebno zahvalim za zelo prizadevno delo. Zahvala gre tudi ostalim, ki so prispevali in omogočili izdajo te pomembne publikacije.

Gasilsko društvo Železarne Store je za svoje uspešno delovanje prejelo tudi razna priznanja in odlikovanja. Društvo je nosilec srebrnega znaka Osvobodilne fronte, ki je bilo podeljeno ob 30-letnici obstoja, leta

Poklicni gasilci iz Jesenic med vajo »Reševanje iz zadimljenega prostora«

(Nadaljevanje na 3. strani)

SPOMINI NA CEVNO LIVARNO

Presneto malo je zabeleženo o naši nekdanji cevni livarni. Mlajši delavci sploh ne vedo, da smo v železarskih Štorah nekoč ulivali litoželezne cevi raznih premerov, da so bili v tej livarni izredno težki delovni pogoji; pa tudi marsikdo ne ve, kje je bila ta cevna livarna.

Pojdimo lepo po vrsti. Leta 1939 je takratno vodstvo Železarne (ing. Hruschka in Handl) kupilo od Ljubljanskih strojnih tovarn, danes Litostroj, elektrostrojno in vso potrebno opremo za ulivanje litoželeznih cevi. Leto poprej so zgradili visoko stavbo, še danes klubuje zobu časa, ob Valjarni I in ob stari livarni. Takratni vzdrževalci iz mehanične in elektro delavnice so morali krepko pljuniti v dlani svojih rok, da so montirali razne stroje, dvigala, izdelali podeste in opremo za ulivanje cevi. Vse dostavljene elektro-motorje je bilo potrebno previti od napetosti 380 na našo 500 V napetost, izdelati vse instalacije in izvesti potrebno montažo, kar so opravili elektriki pod vodstvom mojstra Štefana Luževiča, strojna dela pa Jožeta Majerla starejšega.

Leta 1939 so prišli iz Ljubljane tudi delavci, livarji, specializirani za dela ulivanja cevi. Tako so prišli v Štore mojster Mlekuš, Kavka Jože in Franc, Smuk Franc, Jože Ferlič in Šparcapan. Priključili so se jim domači delavci Martin Koklič, Stanko Novak, Stanko Kojnik, Martin Štor, Franc Novak, Bevc, Hiti, Gajšek, pozneje Slavko Kočar in še drugi, ki so delali na formanju, ulivanju, čiščenju, preizkušanju in katraniziranju odlitih cevi.

Dela na izdelavi jeder so opravljali na strojih, s pomočjo katerih so navijali čar, ga obdali s pečeno maso, zgladili, nato pa premazali z grafitno tekočino. Za točnost kalibra so imeli šablone. Skoraj po istem postopku so nabijali pečeno maso v zložljive cevne kalupe, oboje sušili z generatorskim plinom in drugi dan ulivali. Litino so talili v kupolkah v stari livarni; za to je bil specialist in odgovoren livar Šprajcer. Dobre litoželezne cevi so ulivali. Kje so še vse pod zemljo in služijo svojemu namenu!

Cevi premera od 60 do 400 mm, dolžine 4 in 5 m, so po odlitju očistili, odrezali nalivek in preizkusili na 15 barov pritiska. Tako so tudi ugotovili, če je cev v redu. Dobre cevi so nato katranizirali v posebni katranovi jami in odposlali kupcem.

Med drugo svetovno vojno, od leta 1941 pa do 1945, so tudi odlivali cevi. Vendar je nemška vojna industrija zahtevala drug, za tiste čase zahtevnejši izdelek. Leta 1943 je prišel iz Nemčije metalurški tehnik Koch. Bil je starejši, verjetno za vojsko nesposoben in pod njegovim vodstvom so začeli ulivati litoželezna ohišja za granate. Tu in tam so kdaj napačno ulili, bile so male sabotaže, ki pa jih je Koch spregledal. Pred koncem vojne so nehali odlivati cevi in ohišja granat, Koch se je vrnil v Nemčijo. Nekaj delavcev iz cevne je odšlo v partizane. Stanko Novak, Franc Novak in Slavko Kočar so uspeli preslepiti Nemce, izognili so se mobilizaciji in odšli v partizane.

Po osvoboditvi je cevna livarna kmalu začela z rednim delom. Prišli so novi mladi delavci. Dela so vodili Mlekuš, Šparcapan, Kavka, Ferlič, Gorjup Stanko in Karli, Krajsšek in kot zadnji Slavko Kočar. Uvedli so popoldanske in nočne izmene, ki so jih vodili Anton Gajšek, Martin Štor in Edi Voga. Strokovno tehnično vodstvo so že prevzeli šolani kadri, ing.

Železarna Štore 1958: v sredini med obema dimnikoma je visoka stavba cevne livarne

Herič in ing. Berger, Čulina, nato ing. Nečemer, Maganja Vlado in Mlač Branko.

V tistih letih, ko je cevna livarna dosegala dobre rezultate, so bili za delavce težki časi. Huda vročina, prah in plini so marsikaterega delavca predčasno upokojili in tudi pokopali. Ne, v tistih predvojnih časih (glej sliko!) niso dobili ne delovne obleke, niti mleka, čaja, tople malice. Svoje obleke so trošili, predpasniki so bili iz žaklevine, brez rokavic, morda »Hand-ledri«, usnje za zaščito dlani rok. Malice so jim žene ali otroci nosili v tovarno.

Po vojni so uvedli, tam po petdesetem letu, redno vzdrževanje strojnih in elektro naprav. Dosti dela so imeli vzdrževalci. Livarji so očistili stene, dobesečno oprali so jih prahu. Na okna so montirali vetrila, vsa dela so bolje zavarovali. Tako planiran in načrtovan remont je omogočal nadaljnje nemoteno delo in večjo proizvodnjo.

Kako nevarna atmosfera je bila v cevni livarni, priča dogodek, ko so poškodovali 15 t žerjav. Kako se je to zgodilo? Visoko pod streho je bil 15 t žerjav, sicer z zastekleno kabino, vendar je žerjavovodja moral odpreti okno, da je sploh videl, kaj se dogaja pod njim. Prostor je bil v času ulivanja ali izvlačenja ulitih cevi ves v prahu in poln par in plinskih zmesi. Dolgo dviganje počasnega dviga odlitih cevi je žerjavovodjo zmučilo, pomagalo je naporno nočno delo, še več pa nevarni plini. Zmučen in zastrupljen je zatisnil oči, dvizni mehanizem pa ni imel potrebnega končnega stikala, da bi ustavil hod v skrajni točki navzgor in prišlo je do nesreče. Utrgane jeklene vrvi s škripčnikom in obešenimi cevmi so zgrmele v grubno, v jamo. Kmalu zatem se je montiralo potrebno končno stikalo za dvizni pogon.

(Nadaljevanje na 4. strani)

40 let gasilstva v Štorah

(Nadaljevanje z 2. strani)

1975. V lanskem letu nam je Skupščina občine Celje in Svet za splošno ljudsko obrambo in družbeno samozaščito podelil posebno PRIZNANJE za izredne dosežke na področju razvoja, krepitve in podružbljanja splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite.

Ta in druga priznanja so ponos društvu in njenim članom za svoje nesebično delo, tako v samem društvu kakor tudi na raznih področjih v drugih društvih, organizacijah, organih upravljanja v Železarni, občinski gasilski zvezi, Rdečemu križu, krajevni skupnosti, občini in drugod.

Tovarišice in tovariši, v tem kratkem izvajanju sem poskušal prikazati in nanizati delo in rezultate 40-letnega delovanja društva. Vseh podrobnosti za tako obdobje ni mogoče zajeti, a to tudi ni namen današnje proslave.

40-letno delovanje društva je bilo pogosto spremljano tudi z mnogimi težavami, tako materialnimi kot kadrovskimi. Te težave je vodstvo društva ob podpori in razumevanju samega članstva, samoupravnih in poslovnih organov železarne, družbeno-političnih organizacij in gasilskih forumov uspešno premagovalo, kar je v mnogem pripomoglo k obsežnim uspehom in skupnim ciljem.

Na današnjem praznovanju želim po sklepu UO podeliti tudi priznanja za prizadevanje in pomoč pri našem delovanju. Podelili bomo dve posebni priznanji za veterane, tj. plaketo in znak veterana, in to tov. Mežku Francu in Rozmanu Mihju, saj sta oba zelo zaslužna člana in sta veliko prispevala k razvoju in napredku društva.

Podelili pa bomo tudi posebna društvena priznanja posameznikom in organizacijam, ki so prav tako prispevali k dosežkom našega društva.

Aktivnost in uspehi članstva našega društva so v preteklih 40-letih opravičili družbeno zaupanje.

Prepričan sem, da se bo delo štorskih gasilcev tudi v bodoče odvijalo v enaki intenziteti in smeri kot doslej in skrbelo za požarno varnost in s tem opravičilo zaupanje delovnih ljudi železarne in širše družbene skupnosti.

Na koncu se želim v imenu celotnega članstva zahvaliti vsem družbeno-političnim in strokovnim dejavnikom železarne, krajevne skupnosti Štore, Skupščine občine Celje, SIS za požarno varnost Celje, Zavodu za požarno varnost Celje in ostalim gasilskim organizacijam in posameznikom za dosedanje podporo in sodelovanje, kajti brez tega ne bi dosegali takih uspehov.

Želim, da bi tako sodelovanje ostalo tudi vnaprej.

Slavnostne seje v Kulturnem domu so se poleg domačih gasilcev in simpatizerjev udeležili predstavniki raznih organizacij, DPO kraja, občine ter republiške gasilske zveze, poleg tega pa še gasilci-tekmovalci iz slovenskih železarn.

Drugi dan proslave, to je v soboto je praznovanje potekalo v znamenju tekmovanja; vrstni red na koncu je bil takšen: 1. Lesce, 2. Ravne, 3. Štore-poklicni, 4. Jesenice, 5. Prost. gas. Štore, 6. Kropa. Najbolj zaslužnim so ob jubileju podelili priznanja, nakar se je na dvorišču pred gasilskim domom pričel zabavni del prireditve, ki je trajal pozno v noč. Štorski gasilci so se kot organizatorji (kot že tolikokrat) izkazali tudi na tem področju.

Jok

SPOMINI NA CEVNO LIVARNO

(Nadaljevanje s 3. strani)

V cevni livarni so bili tudi vzdrževalci. Mnogo dela so imeli. Popravljali in obnavljali so stroje, varili in izdelovali nove dele. Jura Žohar, Alojz Ojsteršek, Jaka Rezar in Junger so marsikaj storili, izboljšali in novega postorili. Tako so naredili pnevmatski stroj za nabijanje peska v kalupe in še marsikaj. Mnogo inovacij sploh niso beležili, misleč, da je to službena dolžnost.

Leta 1964 je cevna livarna nehala obratovati. Konkurenca za to vrst litoželeznih cevi je bila prehuda. Delovni pogoji in izrabljene naprave za večjo in cenejšo proizvodnjo so bili nemogoči. Kljub skrbi službe za varstvo pri delu in zadnjih obratovodij, za lažje in varnejše delo se ni dalo kaj več storiti.

Danes je cevna livarna samo še spomin, žal pa nikjer podrobneje opisana našim zanamcem.

Štirje naši nekdanji sodelavci, danes upokojenci cevne livarne, naše Železarnice, so mi marsikaj povedali o tistih časih, o delu in trpljenju, pa tudi o veselih dneh.

Martin Koklič je rojen 1912. leta. Doma je iz Ogorevca, tu nad Štorami. Prva njegova dela v Železarni so bila na prostoru, v valjarni I, v stari martinarni. Leta 1939 so ga prestavili v novo cevno livarno. Tu je ostal do svoje upokojitve. Danes je že bolehen, rad se spominja na dni preživetve v Železarni; pogreša pa, da je skoraj pozabljen. Kanček resnice. Ni vse, da naše bivše sodelavce dobimo enkrat na leto, da se zberemo, malce pokramljamo; saj je med njimi mnogo takih, ki ne morejo priti zaradi boleznih, starosti. Res jih ne smemo pozabiti; kako veseli so obiska nekdanjih sodelavcev! Takole pravi Martin.

»Kakorkoli že, res je bilo marsikdaj hudo. Pa vendar so nepozabni spomini na tiste dni, ko smo se vsedli k malici, kar na cevi, na lesene kladce in z užitek uporabili tisti domači fižol ter ga zalili z jabolčnikom. Malce smo se pogovorili, potožili in se tudi pošalili, nato pa brez nekega prigrivanja delo nadaljevali.«

Slavko Kočar je bil zadnji delovodja v cevni livarni, rojen je bil 1920. leta. V železarni je vseh vseh delal. Leta 1941 je začel v cevni. Med vojno so ga skušali obleči v nemškega vojaka, pa se je trikrat izmazal. Ko so poskušali četrtič, je ušel v partizane. Po vojni je bil nekaj časa pri obrambi, v garaži; pa je kmalu odšel nazaj v cevno livarno. Pravi, da je bil zaljubljen v cevno livarno. Tu je delal vse: nabijal maso, ulival, vozil žerjav. Šest let je že v pokoju, takole pa se spominja tistih dni, preživetih v cevni livarni.

»Izredno tovarništvo nas je povezovalo. Bili smo enoten, čudovit kolektiv. Tu so bili zaposleni delavci, ki so od samega začetka dela v cevni vztrajali in kljub nemogočim pogojem vzdržali prav do prenehanja ulivanja litoželeznih cevi, bolje rečeno, marsikdo do svoje zaslužene upokojitve. Malo nas je še ostalo od tistih garačev; če se dobimo, smo veseli snidenja in se radi pogovorimo. Veseli smo bili vsake tone ulitih cevi; pa tudi hudi časi so bili, nesreče, delovni pogoji nevarni, težko delo, plini, kljub vsemu smo vzdržali. Lepe odnose smo imeli z vodstvom obrata, razumeli so nas in pomagali, kolikor se je dalo.«

1907. leta je rojen Franci Novak, doma iz Kompol nad Štorami. Možakar je kljub »lepim« letom uren, gibčen in poln humorja. Franci je delal v železarni na prostoru, pakiral staro železo, delal v martinarni, od 1939. leta pa skoraj vseskozi v cevni livarni. Med vojno so ga poslali v Kapfenberg, tam je delal pri elektro pečeh; 1944. je prišel domov na dopust, vendar se ni več vrnil, odšel je v partizane. Po osvoboditvi je delal v sedlarski delavnici, nekaj časa je varoval našo Železarno, vendar je že bil sedemindesetleten v cevni livarni. Vse je tu delal: nosil delavcem mleko, čaj, premetaval livarski pesek, bil v preizkuševalnici cevi, pa tudi za metlo je prijel in počistil obrat. »V tistih časih smo morali krepko delati, vseeno smo kakšno zagodli, da smo se potem iz srca nasmejali. Ker sem bolj majhne rasti, so se vsi radi ponorčevali iz mene, me dražili in izzivali. Vendar je v meni bilo nekaj moči, predvsem gibčnosti. Tako me je sode-

Leta 1942 – od leve: Tanšek Ivan, Novak Stanko, Turnšek Franc, Koklič Martin, v ozadju s kapo Hiti

lavec Prekoršek stalno dražil, kdo bo koga vrgel. Ja, pa sva se zgrabila. Prvič sem jaz obležal v pesku; drugič pa sem izkoristil njegovo napako in kljub temu, da je bil večji in močnejši, sem ga položil v pesek. Dobro smo se nasmejali.«

Stanko Novak je sedaj v Šentjurju. V prijetni hišici domuje z ženo, ki je bila dolga leta v livarni jedrarka. Stanko je rojen 1916. leta in je že 1938. leta pomagal graditi cevno livarno, kjer je potem kar ostal. Tudi on je vse delal, največ pa pri čiščenju in struženju cevi. Stanko je udeleženec NOB. Že leta 1941 je imel tesne stike z aktivisti NOB, ki so se zbirali v stari Joštovi hiši, tam, kjer je danes doma železniški upokojenec Deželak pri Godcu. Tam je Stanko nekaj časa stanoval. Leta 1943 je odšel v partizane. Lepe in tudi bridke spomine ima Stanko na Železarno, na cevno livarno.

»Bila je vedno huda vročina, prah, prepih, pozimi pa mraz. Ja, prah in umazanija vseh vseh. Nismo imeli kopalnic, umivali smo se z mrzlo vodo; posledice danes kar krepko čutim. Imeli smo nesreče, pa vendar tudi srečo, da hujših ni bilo. Spominjam se, kako je sodelavec čistil kolotek, v katerem je mešal maso. Spodrsnilo mu je, malo nerodnost, malo spolzka konstrukcija in slaba razsvetljava, pa se je znašel v spodnjih prostorih na odpadnem livarskem pesku. Seveda je bilo mučno gledati, kako drči v globino, a se je le izmazal.«

To je bili nekaj spominov naših nekdanjih sodelavcev iz danes že pozabljene cevne livarne za naše bralce. Kako so znali pridno delati, brez sej in tistih suhoparnih sestankov! Koliko bi še imeli za povedati, dobrega in slabega, kaj bi se še lahko od njih naučili! Kako so bili veseli tiste kanglice s fižolom ali enolončnic s kosom kruha, ki so ga tako znali ceniti! Presneto težko so ga zaslužili. Kako so že pred šesto, pred tistim tuljenjem tovarniške sirene, že delali in delali do druge ure, ko se je zopet oglasila sirena! Malo so bili bolani, bolniška jim je požrla dober del zaslužka, pa še ob delo bi lahko bili.

Kaj bi vse lahko napisali! A bodi dovolj. Hvala tistim, ki so povedali nekaj o cevni. Tistim, ki niso imenovani, a so tudi delali v cevni, pa skromno opravičilo: kot da bi bili napisani in imenovani!

VER

Še enkrat nogomet

Kar navajen sem že poročati o nogometu v Štorah. Če pa zadeva vzbujajo upe, če se stvari razvijajo ugodno, počnem to v imenu odbora s prvim zadovoljstvom.

Torej, že uvodne optimistične vrstice dajo slutiti določene kakovostne in obsežne premike v vrstah Kovinarja. V kolikšni meri bo ta kakovost prisotna, bodo pokazale prve jesenske prvenstvene borbe v novem tekmovalnem letu 1985–1986.

Res je, da smo v preteklosti počeli mnogo stvari; da smo menjavali trenerje, da so odhajali igralci. In še bomo improvizirali, če bo potrebno. To je vendar samoumevno. Toda naposled upamo, da bodo padcem sledili tudi vzponi in njim primerni rezultati.

Prvenstvo je torej pred vrati, treningi so se tudi že pričeli. Prijateljska tekma z renomiranim nasprotnikom je, splošno vzeto, zapustila pri vse, ki smo srečanju prisostvovali, dober vtis. Zdaj smo na vrsti mi, da pri igralcih in gledalcih vzbudimo nek čut odgovornosti in resnosti, občutek pripadnosti in tovarništva. Na tem moramo še mnogo storiti. Zato apeliram nate, dragi gledalec, bodi tudi ti toliko fair in ne žali igralca tedaj, ko mu ne gre, če že ne daješ vzpodbude. Saj vendar želimo vsi mi samo uspešne akcije naših fantov, mar ne? Če pa ima kdo željo sodelovati v sekciji, potem se nam naj pridruži! Vrata Partizana so odprta slehernemu, ki ima kaj smisla za delo. In seveda voljo.

V MNL – Celje bo torej ponovno tekmovalo 12 klubov oziroma ekip, medtem ko se je pionirska liga povečala za dve ekipi. Od celjske nogometne podzveze in sodniške organizacije pa pričakujemo več doslednosti pri njihovem delu.

Viki JAGER

Branko Mlač in Slavko Kočar

TRIDESET LET RIBIŠKE DRUŽINE VOGLAJNA

Pred tridesetimi leti, natanko 21. junija 1955, je bila ustanovljena ribiška družina Voglajna. Od takratne Ribarske zadruge Celje je prevzela v upravljanja okoli 55 ha še čiste Voglajne s pritoki, bogate z vsemi vrstami rib, rakov, žab in školjk, ki naseljujejo naše miljeje. Za 25-člansko družino, pa tudi vse tiste, ko so radi namakali trnke kar brez dovolilnic, so predstavljale te vode pravi ribiški eldorado. Žal je od vsega tistega danes le malo ostalo. Nesmotni vodnogospodarski posegi, naraščajoča urbanizacija, industrializacija in agrokemija so zadali našim vodam nepopravljive udarce. Njihova biološka sposobnost se je zmanjšala za več kot 50 %, kar je zahtevalo, ob stalnem naraščanju članstva, nujno omejitev ribolova, usposobitev še čistih potokov za gojitev rib, intenzivna dodatna vlaganja in pridobitev novih vodnih površin. Velike naloge, ki smo jih uresničevali skozi čas, še predvsem pa zadnjih deset let s pridobitvijo v upravljanje 86 ha velikega Slivniškega jezera. Ta akumulacija pomeni pomembno prelomnico v nadaljnjem razvoju družine, kot tudi razvoju ribištva v slovenskem prostoru.

Danes, ob pogledu na prehojeno pot, ugotovljamo, da je za nami trideset let boja za varstvo voda in okolja, večanja staleža avtohtonih rib in uveljavljanja družine v prostoru njenega delovanja. Zares dolga pot. V njo je vloženo ogromno truda, na deset tisoče ur prostovoljnega dela ter športno-ribolovnega odrekanja. In rezultati niso izostali:

- Vse, nekoč za gospodarjenje nepomembne, potočke smo usposobili za gojitev rib.
- Neprizadete športno-ribolovne vode, poznane daleč naokoli po svoji množici raznovrstnih rib ter kapitalnih primerkih, privabljajo številne ribiče-turiste iz

Obravnavane inovacije

Komisija za gospodarjenje TOZD livarna II je na 12. seji dne 26. 8. 1985 pri obravnavi inovacij sprejela naslednja sklepa:

1. Za inovacijski predlog tov. Butinarja Darka iz TOZD livarna II št. 1093, »Čiščenje kanalov na ulitkih hidravlike«, se sprejme. Avtorju pripada pavšalno plačilo.

2. Za inovacijo tov. Judeža Ivana iz TOZD livarna II št. 959, »Racionalizacija tehnologije livnega sistema«, se odobri izplačilo prvega posebnega plačila na osnovi prihrankov 438.518,50 din in faktorja ustvaritvene sposobnosti 2b.

Komisija za gospodarjenje TOZD jeklovlek je na 6. seji dne 21. 8. 1985 pri obravnavi inovacij sprejela naslednja sklepa:

1. Za inovacijski predlog tov. Marolta Borisa, dipl. ing. iz TOZD jeklovlek ter Mravljaka Franca in Bevca Franca iz DS investicije in razvoj št. 1126, »Navijalec vlečenih profilov«, se sprejme. Avtorjem pripada eno posebno plačilo, ki je bilo izračunano na osnovi prihrankov 1.254.665 din in faktorja ustvaritvene sposobnosti 2a.

2. Za inovacijski predlog tov. Krajnčana Marjana iz TOZD jeklovlek št. 1120, »Racionalnejša uporaba odpadnega olja«, se sprejme. Avtorju pripadajo tri posebna plačila s faktorjem ustvaritvene sposobnosti 2c.

Komisija za gospodarjenje TOZD vzdrževanje je na 5. redni seji dne 8. 8. 1985 pri obravnavi inovacij sprejela naslednji sklep:

1. Za inovacijski predlog tov. Pavliča Boža, Ojsterška Janeza in Čretnika Stanka iz TOZD vzdrževanje št. 1127, »Merilna naprava merjenja paralelnosti zavitosti vodil niveliranja stroja«, se sprejme. Avtorjem pripada pavšalno plačilo.

Komisija za gospodarjenje TOZD valjarna I je na 13. redni seji dne 9. 8. 1985 pri obravnavi inovacij sprejela naslednje sklepe:

1. Za inovacijo tov. Potrate Florjana in Piliha Andreja iz TOZD valjarna I št. 853, »Predelava jame za odrezke«, se odobri izplačilo drugega posebnega plačila. Izračunano je bilo na osnovi povprečnih prihrankov 1.190.596 din in faktorja ustvaritvene sposobnosti 2b.

2. Za inovacijo tov. Goršaka Stanka iz TOZD valjarna I št. 855, »Sprememba hoda nožev Rexroth«, se odobri izplačilo drugega posebnega plačila. Izračunano je bilo na osnovi povprečnih prihrankov 726.705 din in faktorja ustvaritvene sposobnosti 2b.

3. Za inovacijo tov. Vebra Ivana iz TOZD vzdrževanje in Cizlja Jožeta iz TOZD valjarna I št. 856, »Sprememba vpetja nožev na škarjah Rexroth«, se odobri izplačilo drugega posebnega plačila. Izračunano je bilo na osnovi povprečnih prihrankov 956.994 din in faktorja ustvaritvene sposobnosti 2b.

4. Za inovacijski predlog tov. Vebra Ivana iz TOZD vzdrževanje št. 1005, »Sprememba vpetja jarma za dvig pomožnih gredi K. P. CER v Valjarni I«, se sprejme. Avtorju pripadajo tri posebna plačila s faktorjem ustvaritvene sposobnosti 3b. Prvo posebno plačilo je bilo izračunano na osnovi prihrankov 448.016 din in faktorja ustvaritvene sposobnosti.

5. Za inovacijski predlog tov. Vebra Ivana iz TOZD vzdrževanje št. 1006, »Sprememba konstrukcije gredi za izmetalca na hladilni klopi v Valjarni I«, se sprejme. Avtorju pripadajo tri posebna plačila s faktorjem ustvaritvene sposobnosti 3b. Prvo posebno plačilo je bilo izračunano na osnovi prihrankov 637.889 din in faktorja ustvaritvene sposobnosti.

Že okronani ribiški car Kolar Maks, ki bo vladal nam in ribam do naslednjega leta

tuzemstva in inozemstva. Da pa se te vode ne bi izlovile, jih vsako leto obogatimo s sedmimi tonami rib dopolnilnega vlaganja.

– Ob Slivniškem jezeru smo zgradili lep ribiški dom in uredili njegovo okolico ter s tem prispevali pomemben objekt k razvoju turizma tega področja.

– Organizirali, strokovno izobrazili in opremili smo delovna telesa družine tako, da lahko v vsakem trenutku intervenirajo na terenu, pa najsi gre za pogine rib, njihovo reševanje in gojitev ali pa preganjanje ekološke kriminalitete in kivolova.

– Sofinansirali smo gradnjo in vzdrževanje cestišč, ki se jih kot ribiči poslužujemo.

– Izdajamo lastno informativno glasilo in prospektne materiale za pospeševanje turističnega ribolova.

– Gradimo lastne ribogojne objekte za poribljavanje naših voda in prodajo tržnih viškov.

– Itd.

Veliko dela je opravljenega, še več nas ga čaka v planskih aktih naslednjega srednjeročnega obdobja. Tudi ta hotenja bomo uresničili. Bomo, če bo naša celotna družbena skupnost spoznala pomen voda za življenje človeka in jih obvarovala pred nadaljnimi posegi nesmotrnega reguliranja ter onesnaževanja.

Naš jubilej smo svečano proslavili 21. julija na ribiškem domu Tratna. Po ribolovu na najtežjo ribo smo okronali ribiškega carja, otroci osnovnih šol Gorice pri Slivnici in Šentjurja so izvedli kulturni program, najzaslužnejšim članom, organizacijam in drugim možem, ki so s svojim delom prispevali k razvoju družine, pa smo podelili priznanja in odlikovanja. Vsem tem in ostalim smo zahvalni v upanju in želji, da jih bo tisto navdušenje za čiste in z ribami bogate vode ter sam razvoj družine prevevalo tudi naslednje tridesetletno obdobje.

M. S.

Upokojeni in še aktivni železarji v pogovoru. Če je bil ribiški, pa ne vemo.

Videla sem trpek izraz na njihovih obrazih

»Ustavila sem se v komandni kabini Valjarne II in nekaj časa opazovala potek proizvodnje. Ko sem videla delavce, ki čakajo na žareče gredice, da jih žarilna peč izvrže in jih le-ti s posebnimi kavlji pravilno namestijo na tekočem traku, me je stisnilo pri srcu. Videla sem trpek izraz na njihovih obrazih, pot, ki jim je v »potokih« curljal za vrat, obleko, ki se je zaradi tega lepila nanje; videla sem njihove roke, umazane od dela, vendar velike in močne, pač prave delavske roke.«

Tako je zapisala v dnevnik počitniške prakse dne 26. julija 1979 praktikantka EŠC, tretjega letnika, danes predsednica naše štorske mladine, Nevenka Mulej.

Pa poizvejmo iz dnevnika, kaj je Nevenka še napisala.

»Ko sem se vračala v svojo pisarno, sem med potjo premišljevala o vsem tem. Z nekaterimi sem se kasneje, v času malice, tudi pogovarjala. Povedali so mi, da je delo sicer težko in da so včasih slabi delovni pogoji, vendar svoje delo prav radi opravljajo, ker jih pač veseli. Seveda so tudi takšni, ki delajo, ker pač morajo, da nekaj zaslužijo; za nadaljnje izobraževanje in šolanje pa jim ni, ker so pač kmečki ljudje in seveda bolj vajeni dela kot učenja.«

Svoj dnevnik Nevenka za tisti dan takole zaključuje:

»Po vsem tem sem spoznala, da smo večkrat prav nehvaležni, ko se namrdnemo zaradi dela, ki ga dobimo v pisarni (npr. večno tipkanje), pri tem pa ne pomislimo, v kakšnih delovnih pogojih delajo drugi, pa gredo vseeno veseli z dela.«

Kaj pa mi?

Tako je doživela, videla in tudi odkritosrčno napisala naša Nevenka pred šestimi leti. In kaj pravi danes, ko jo spomnim na tista mlada, šolska leta, na prakso v naši železarni, na tisto, kar je napisala, kot je videla, doživela?

»Ko smo v šoli obravnavali počitniško prakso, mi sošolci niso verjeli, da naši železarji opravljajo trdo, garaško delo v težkih delovnih pogojih. Precej truda sem porabila, da sem jim prikazala dela v naši železarni. Mislim, da mi mnogi niso verjeli, so pač imeli počitniško prakso drugod, kjer so boljši, lažji delovni pogoji kot v naši železarni.«

Nevenka Mulej je že marsikomu poznana v naši železarni. Vendar jo moramo bralcem malo podrobneje predstaviti. Je zvedavo dekle, na svet je prišla v Celju; kdaj je to bilo, res ni pomembno. Je mlado, nadohodno dekle, polno življenja. Izvira iz delavske družine, oče je električar v železarni, mati pedagoška delavka – učiteljica. Otroška let je preživela pri starših, v prijazni starejši hiši na Teharski cesti v Celju, kjer je še danes. V šolah ni imela težav. Po končani osnovni je zaključila srednjo ekonomsko šolo, danes obiskuje kot izreden študent VEKŠ. Seveda je sedaj malce težje, saj študira ob delu; vendar ji ostaja še nekaj izpitov, drugo leto pa diploma. V naši železarni, v Finančnem sektorju, je že pet let. Pra-

vi, da je delo zanimivo, pa tudi naporno; poleg že omenjenega študija so tu družbeno-politične obveznosti, še posebej delo z mladimi.

»Da, delo z mladimi je pomembno; mnogi se še ne znajdejo, ne znajo se izraziti, radi bi povedali, pa ne morejo. Takim je treba resnično pomagati, jih voditi in usmerjati. Mislim, da mladi ne kompliciramo; radi smo preprosti, kritiziramo nepravilnosti in nepotrebne formalnosti. Enostavno povedano, radi imamo preprost, odkrit pogovor, ne želimo papirnate vojske, radi bi več naredili. Mislim, da smo aktivni in sposobni tudi marsikaj doseči.«

Nevenka ljubi odkrit pogovor. Tudi pošali se rada. Pogovor je sproščen, zanimiv. Drži se tistega rekla: dvakrat premisli, preden neumnost zineš. Vendarle se nasmešek zgubi, hudomušnost zgine, ko začne kot neizčrpen vir navajati tiste naše vsakdanje nepravilnosti.

»Sam nič ne narediš, če nimaš zaupanja v ljudi, za kar si pa lahko velikokrat razoračan. Ljudje so pač takšni, da negodujejo; še posebej, če so napake storjene iz malomarnosti, neresnosti, omalovaževanja. Sem mnenja, da bi morali naš samoupravni sistem, ki je često zakompliciran, v mnogočem poenostaviti. Biti mora razumljiv, s tem tudi ustvarljiv; le tak bo prinesel samoupravljavcu moč upravljanja in odločanja. Mladi si želimo mentorjev, ki bodo, če ne po letih – vsaj po srcu, mladi. Le taki so sproščeni, dostopni in, kar je tudi pomembno, zabavni. Le tako bomo mlade pritegnili in želi uspeh.«

Nevenka ima precej dela z mladimi, kot predsednico mladine jo marsikaj obvezuje. Rada bi dosegla še več, čeprav so tu že vidni uspehi, mladi so bolj odločni, samostojni. Sestanki so zanimivi, plodoviti, česar pred leti ni bilo. Tudi to je dokaz, da je drugačen, sproščen način vodenja sestankov, tovariški, bolj človeški.

Da, ta naša mladina. Smo dovolj storili, se nismo preveč pokroviteljsko, nezaupljivo obnašali do nje? Ji dovolj zaupamo? Pa vendar ima naša mladina svoje težave, skrbi, ima tudi svoje borbe. Smo pomislili, da bo ta naša mladež slej kot prej prevzela naše odgovornosti in z mladostno zagnanostjo morala odpravljati nepotrebni formalizem, oportunistem in kot klop zajedavski birokratizem? Prav zato moramo v mlade, sposobne moči, polnih verovanja v boljši jutri še kako zaupati. Mislim, da se moramo dokončno otresti boleče spremljevalke, da mladi niso zreli, izkušeni. Prav tisti, ki tako mislijo, neradi odstopijo odgovorno mesto mlademu in tudi že izkušenemu strokovnemu kadru.

In kaj dela Nevenka v prostem času?

»Poleg službe, študija in dela z mladimi je tu Akademski pevski zbor Boris Kidrič v Celju. Z mamami deliva gospodinjsko delo, z očetom vrtnariva. Rada hodim v hribe; bi rekla, da sem zaljubljena v naše gore. Ukvarjam se s športom, berem resno literaturo. Lahko trdim, da prosti čas izkoristim do kraja.«

Nasmešek na prijaznem, nič več resnem obrazu mi je dal vedeti, da je bilo dovolj pogovarjanja. Mudilo se ji je. Kaj se ji ne bi, saj, kot je omenila, mora izkoristiti vsak hipec prostega časa pri tolikih obveznostih!

Nevenka Mulej je dobro dekle. Znancu, sogovorniku rada podari kanček nasmeha, dobre volje, nekaj optimizma.

In prav je tako. Takih Nevenk, take mladine smo lahko veseli in ponosni nanje.

VER

TRŽENJE (MARKETING) – KAJ TO SPLOH JE?

Sprejemanje trženja kot poslovne koncepcije, postaja v zahtevnih pogojih gospodarjenja, ko se odvijajo dejavnosti sistemov na domačem in mednarodnih tržiščih nuja za obstoj in rast poslovnega sistema.

V vsakdanjem življenju se nam izraz trženje pojavlja iz dneva v dan bolj pogosto. V trženju iščejo mnogi pomoč pri rešitvi iz obstoječih gospodarskih problemov, predvsem v cilju dosežanja večjega dohodka na domačem in tujih tržiščih, pri tem pa mnogi sploh ne vedo, kaj trženje kot pojem pomeni in to v domači poslovni koncepciji in v mednarodni menjava.

Trženje kot poslovno koncepcijo lahko opredelimo kot ex ante (v naprej) prilagajanje anticipiranim problemom oz. željam potrošnikov, gospodarstvu in družbi kot celoti, ne pa ex post (za nazaj) reakcijam glede na potrebe tržišča.

Trženje zahteva torej planirano poslovno koncepcijo, ne pa stihijskega nastopa na trgu, zahteva torej aktiven pristop k reševanju problemov potrošnje.

Mednarodno trženje pa lahko opredelimo kot sodoben sistem sinergičnih poslovnih aktivnosti, ki so potrebne, da bi izdelek, storitev, tehnologija, znanje in finančna sredstva prišli po optimalni poti skozi vse stopnje mednarodnega poslovnega procesa do inozemnih uporabnikov oz. porabnikov.

Pojem trženja, domačega in mednarodnega ima več pomenov, osnovni pa so, da je to:

- ekonomski proces,
- poslovna funkcija,
- poslovna koncepcija,
- znanstvena disciplina.

Ce na kratko opišemo vse štiri pojme vidimo, da **trženje kot ekonomski proces povezuje** proizvodnjo in potrošnjo, omogoča da storitve in proizvodi gredo k potrošnikom domačim in tujim, poleg pa daje informacije o potrebah potrošnikov proizvajalcem (Pojavlja se torej potreba po t. i. Sistemu tržnih informacij!)

Trženje kot **poslovna funkcija** obsega vse aktivnosti, ki so neobhodne, da se identificirajo, anticipirajo in zadovoljujejo povpraševanje, da se usmerijo tokovi proizvodov in storitev k potrošnikom oz. koristnikom proizvodov in storitev. (Potreba po raziskavi tržišča, pospeševanju prodaje ipd.)

Trženje je **poslovna koncepcija** ali stališče poslovnega sistema, glede na vlogo, ki jo ima v OZD oz. v družbi in pomeni **usmerjenost k zadovoljitvi** identificiranih potreb potrošnikov oz. družbe kot celote v določenih uporabnih vrednostih ob ustvarjanju dohodka, kot temeljnega cilja gospodarjenja pri nas.

Trženje kot **znanstvena disciplina**, pa se ukvarja s povečanjem aktivnosti, ki omogočajo učinkovito izmenjavo in povezovanje proizvodnje in potrošnje. Nagibi in, ki poslovni sistem »vlečejo« k trženju so temeljni in poslovno-politični.

Temeljni nagibi so predvsem:

- splošne usmeritve k željam in potrebam domačih in tujih odjemalcev,
- ugotavljanje nakupnega vedenja domačih in tujih odjemalcev,
- oblikovanje take uporabe vrednosti izdelkov, ki ustreza potrebam in željam domačih oz. tujih uporabnikov,
- organizirati prednakupe in ponakupe dejavnosti plasmaja v sredstva povpraševanja prodaje,
- povečati devizne krite kupne sposobnosti v tujini s finančnimi dejanji,

(Nadaljevanje na 7. strani)

Sindikalni izlet D. S. za komercialne posle

Hladno sobotno jutro dne 22. 6. 1985 je naša delovna skupnost izbrala za svoj letošnji sindikalni izlet. Le osem se nas je zbralo na začetni točki pred hotelom Celeia v Celju, kjer nas je že čakal avtobus, da nas popelje po Kozjanskem.

V Štorah se nam je pridružilo precej novih izletnikov, a največ jih je vstopilo na avtobus v Sentjurju. Kljub vsemu je ostal še kakšen sedež prazen. To nas ni motilo, pač pa smo z dobro voljo in pesmijo začeli že navsezgodaj. Pri tem sta mnogo pripomogla harmonika in kitara pod spretnimi prsti kolegov.

Za prvo postajo smo si izbrali Olimje, majhno kozjansko vas z znamenito cerkvijo in lekarno, ki je ena izmed najstarejših v Evropi. V delno že obnovljenem gradu – samostanu Pavlincev – smo si ogledali ostanke lekarniških pripomočkov, ki so razstavljeni v s freskami poslikanem okroglem prostoru (stolpu). Simpatični domačin in oskrbnik nam je razložil dvojni pomen vsake od omenjenih fresk – cerkvenega in zdravilskega, skupaj s prevodi latinskih napisov pod vsako sliko. Sledil je ogled lepe baročne cerkve, ki se ponaša z enim največjih pozlačenih oltarjev na Slovenskem. Nato pa še ogled Slomškovega muzeja, pri čemer smo lahko spremljali celotno delo tega za Slovence velikega cerkvenega moža, ki je odločilno vplival na moralno-šolski sistem tedanje dobe.

V bližnji gostilni smo imeli organiziran zajtrk v obliki narezka z domačimi specialitetami, ki nam je vsem zelo teknil. Podvojil nam je dobro razpoloženje, tako da smo takoj po okrepcilu že skupno zaplesali na sončni terasi ob zvokih našega malega orkestra, sestavljenega samo iz dveh glasbenikov.

Pesmi nismo prekinili niti na avtobusu, ko smo nadaljevali pot proti spominskemu parku Trebče. V tem večjem spominskem kompleksu stoji hiša Titove matere in tete, kjer je naš legendarni predsednik preživel nekaj let svoje mladosti. Mi smo si v tem parku ogledali le muzej revolucije v gradu v Podsredi, kjer je zajeta partizanska dejavnost in so opisana fašistična grozodejstva v zadnji svetovni vojni na področju vsega Kozjanskega. Začetki gradu samega datirajo baje že okrog leta 1000, a trenutno ga obnavljajo, za kar so uspeli s težavo zbrati ogromna finančna sredstva.

Sončni dan se je prevesil že v popoldne, ko smo se spustili z gradu v Podsredi, mimo Senovega in Brestanice proti Čatežu. Veselo razpoloženje nas ni zapustilo na vsej poti; malce tišji smo morali postati le ob kosilu, da ne bi motili gostov hotela Terme v neposredni bližini Čateža. Kljub dokaj lepemu vremenu so se za kopanje v odprtem bazenu odločili le štirje člani našega izleta. Vsi ostali smo se z avtobusom odpeljali na bližnji grad Mokrice, kjer imajo poleg ostalih turističnih uslug tudi kobilarno. Možnost jahanja privablja v ta kraj predvsem turiste z bližnje Hrvaške, kar smo ugotovili po registrskih tablicah avtomobilov, parkiranih pred gradom, ki je obenem hotel.

Proti šesti uri popoldne smo se vrnil v Čatež po naše »kopalce«, nakar smo se obrnili proti domu. Večji postanek smo naredili v Virštanju, kjer smo večerjali in priredili veseli zaključek prijetnega izleta. Harmonikarju in kitaristu je po nekajurnem igranju teknel pot s čela, vendar smo neugnano neprestano zahtevali, naj odmora kar izpuščata.

V poznih večernih urah se je bilo vseeno treba odločiti za odhod. Dež je pričel škropiti, kot da bi še vremenu bilo žal, da je prijetnega dneva konec. Avtobus nas je razvozil po obratnem vrstnem redu, kot nas je nalaгал, tako da je peščica Celjanov prispela na zadnjo postajo okoli polnoči.

TRŽENJE (MARKETING) – KAJ TO SPLOH JE?

(Nadaljevanje s 6. strani)

– približati izdelke oz. storitve željam in zahtevam domačih oz. tujih odjemalcev, z ustreznimi pogodbenimi pogoji.

Poslovno-politični pogoji za trženje pa so naslednji:

- Povečanje informativnosti z domačih in tujih tržišč.
- Proizvajati izdelke v skladu z željami, zahtevami in potrebami domačih oz. tujih odjemalcev.
- Uvajanje sodobne razpečevalne sisteme doma in v tujini.
- Povečati stopnjo kumuniciranja s tržiščem.

Tržišče daje poslovnemu sistemu osnovo za obstoj, stabilnost in rast, je glavni izvor informacij za sprejemanje poslovnih odločitev, kar postavlja pod poslovni sistem (zopet!) zahtevo po urejenem zbiranju, obdelavi, hranjenju in distribuciji informacij zahtevo po sistemu tržnih informacij torej!

Osnovna koncepcija v poslovnem sistemu, ki je sprejela trženje kot poslovno funkcijo, ni kaj in kako lahko proizvede, temveč kateri so ti proizvodi, ki so potrebni kupcem oz. tržišču.

Faktor, ki je odločilnega pomena je dohodek, ki bo odločil katere potrebe kupcev bomo zadovoljevali in ob kakšnem obsegu, kajti dohodek bo nastopil kot logična posledica trženja.

O LANSKEM ŠOLSKEM LETU

Šolska vrata so se že zaprla, ko se je odbor za delo s pionirji, ki ga sestavljajo predstavniki kraja, železarne, učiteljev in učencev, v tem šolskem letu zadnjič sestal. Člani odbora smo poslušali poročilo o šolskem uspehu ter se pogovorili o vseh aktivnostih OŠ Štore, ki jih tudi letos res ni manjkalo.

Kar ena četrtnina vseh učencev, šolo jih je obiskovalo čez 400, je bila odličnjakov. Uspeh za celo šolo je 96-odstoten. Peti razred, ki pomeni nekakšno prelomnico na prehodu iz nižje v višjo stopnjo, beleži letos na šoli najslabši rezultat, saj je bilo tu 7 učencev negativno ocenjenih.

Vzporedne dejavnosti, ki jih OŠ Štore izvaja, smo na straneh tega lista že večkrat opisovali, tako mentorji kot sami učenci. Tesna povezava šole z železarno in krajevno skupnostjo kaže vedno boljše rezultate. Vse več strokovnjakov iz tovarne se vključuje v dejavnosti šole. Letos je pod vodstvom mlade inženirke Jelen Andreje (DS EO) zaživel računalniški krožek. Za naslednje šolsko leto bomo pridobili za foto, kovinarski in mizarški krožek ter vrtnarstvo naslednje sodelavce iz železarne: Rozmana Franca, Godicelja Stanka, Bariča Filipa in Novak Jožico. Prav sedaj se v mnogostransko aktivnost učencev OŠ vključuje tudi LJUDSKA TEHNIKA v Železarni Štore, ki je v namene kmetijske – vrtnarske dejavnosti obljubila pokloniti šolski zadrugi multikultivator. To bo vsekakor velika pomoč, saj bo ročnega dela še vseeno ostalo dovolj.

Nasploh je omembe vredno, da so učenci OŠ Štore letos zbrali 8 ton papirja, denar zanj pa namenili za svoje dejavnosti (PREJSNJA LETA SMO JIM Z ODPADNIM PAPIRJEM POMAGALI TUDI V ŽELEZARNI, SEDAJ PA SO ZANJ ŽIVO ZAJINTERESIRANE SINDIKALNE IN MLA-DINSKE ORGANIZACIJE PO, PREDVSEM, DELOVNIH SKUPNOSTIH).

Učenci – vrtičkarji, organizirani v šolski zadrugi, so letos pod neutrudnim vodstvom mentorice Anice Rovšnik pridelali 235 kg solate, česna, peteršilja, paradižnika, nabirali borovnice, prodajali tednik 7 D in za vse to delo dobili okroglih 11 milijonov starih din. Denar so vrnil v svoje dejavnosti.

Učenci in učitelji OŠ Štore so hvaležni za vsako pomoč, bodi moralne ali materialne narave. To javno povedo na vseh svojih prireditvah. Posebej je predvsem v zadnjem času očitno razumevanje s strani vodstva DO, TOZD in DS ter DPO v Železarni. Nadejamo se uspešnega sodelovanja tudi v prihodnje, tako bo delo pri oblikovanju zdajšnjih pionirjev – jutrišnjih delavcev in upravljalcev lažje in kompletnejše.

V Novem tedniku je v številki z dne 27. junija izšla »TABELA« (članek novinarja Z. Vudlerja) najbolj in najmanj urejenih šolskih okolij, nekakšen TV »turistični nagelj« al »bodeča neža«, če hočete. Naša OŠ je po kdo ve kakšnih kriterijih (ti niso navedeni) dobila oceno za okolje šole – SKROMNO. Prav, tov. Vudler!

Je torej greh, če smo del zelenice spremenili s pridnimi rokami pionirjev v zelenjavni vrt, ali kaj je pri našem okolju narobe? Vsekakor pa je narobe to, da so v razporeditvi v Novem tedniku dobile oceno VZORNO šole, to je nove šole »na ključ«, kjer je bilo skupaj s poslopjem že urejeno tudi okolje, medtem ko je okolje štorske osnovne šole delo rok učencev samih – v sodelovanju s krajevno skupnostjo. Slika okolja ni dokončna, saj bo npr. letos ob šoli urejen Titov spominski park in še kaj.

Jok

Lanskoletni razred 4b, z razredničarko tov. Rovškovo, ki so v lanskem šolskem letu zbrali največ starega papirja na Osnovni šoli Štore.

Uspešnost trženja kot ekonomskega procesa pa ocenjujemo s stališča prispevka h kontinuiranemu odvijanju procesa družbene reprodukcije, s stališča poslovne funkcije in ga lahko ocenjujemo skozi prizmo uspešnosti identificiranja, anticipiranja in zadovoljevanje povpraševanja.

Mag. oec. SUBOTIČ Tomaž

Bogata tradicija štorskih košarkašev

Košarka ima v Štorah poleg nogometa in rokometu eno najbogatejših tradicij. V okviru matičnega društva TVD Partizan-Kovinar Štore že vrsto let uspešno deluje kot sekcija KOŠARKARSKI KLUB »KOVINAR«. O njem sva se pogovarjala s predsednikom kluba, tov. JANIJEJEM PERČIČEM.

»Sama sekcija šteje skupaj 60 članov. Od teh je 48 igralcev v raznih selekcijah, ostali člani pa so trenerji, predsedstvo in tehnična ekipa,« je uvodoma povedal tov. Perčič.

Štorski košarkaši imate bogato tradicijo aktivnega dela.

Z manjšimi prekinitvami v kriznih obdobjih je aktivnost štorskih košarkašev prisotna že preko 25 let.

V tolkolletnem delovanju je bilo gotovo veliko uspehov, spodrsrljajev.

V tem obdobju lahko beležimo številne solidne uvrstitve v vseh kategorijah, od pionirjev do članov. Predvsem je bilo kvalitetno delo nekaj let nazaj z mladimi selekcijami, ki so bile vedno v kvalitetnem vrhu slovenske košarke.

Največji uspeh pa beležimo v letih od 1979–1981, ko se je člansko moštvo po odločilni sezoni v II. republiški ligi uvrstilo v najelitnejšo republiško ligo in že v prvi sezoni v izredno močni konkurenci osvojilo odlično četrto mesto. Po tem velikem uspehu je prišlo do večje krize, kajti polagoma se je začel osip pri generaciji, ki je bila najzaslužnejša za predhodne uspehe. Nekateri so prenehali z aktivnim igranjem, večje število mladih perspektivnih igralcev, ki bi jih lahko nadomestili, pa je odšlo v JNA.

V sezoni 1983/84 je prišlo tudi do reorganizacije v republiškem sistemu, tako da je to sezono izpadlo kar šest moštev, med njimi tudi naš KOVINAR.

V lanski sezoni smo imeli veliko smolo, saj smo prav v zadnji tekmi na domačem igrišču izgubili odločilno tekmo za povratek v I. republiško ligo. Kljub temu, da so nas mnogi priznavali za najkvalitetnejšo ekipo, nam je prav na koncu zmanjkalo sapa; verjetno največ zaradi velikega psihičnega napora.

V vsakem športu je tako. Če te zapusti tudi športna sreča, je spodrsrljaj tu. Vaš je bil verjetno precej boleč?

Bilo je veliko razočaranje, vendar kljub temu ocenjujemo predhodno sezono za uspešno.

Vas pri delu spremljajo težave?

Naš največji problem je v tem, da v Štorah nimamo primerne dvorane oziroma telovadnice za igranje tekem članskega moštva. V preteklih sezonah smo igrali v Šentjurju in na Tehnični šoli v Celju in smo verjetno edina ekipa, ki vsako tekmo gostuje. Velika škoda je namreč, da Štorovčani v zimskem obdobju nimajo možnosti za ogled naših tekem v domačem kraju, saj bi zvesti navijači in domače igrišče pripomogli k naši vidnejši vlogi v republiškem merilu.

Kaj pa finančne težave?

Delujemo na popolnoma ljubiteljski osnovi. Igralci dobivajo povrnjene potne stroške za prevoze na treninge in tekme. Ob izrednem porastu stroškov na vseh področjih tekmovalne dejavnosti se tudi naša srečuje z velikimi finančnimi problemi. Za celotno dejavnost kluba bi ob vseh stabilizacijskih ukrepih potrebovali na sezono minimalno 1.200.000 din, pa že sedaj vemo, da se tej številki še zdaleč ne bomo približali. Sredstva dobimo od Partizana, veliko pa nam pomaga naša delovna organizacija.

Cilj letošnje sezone?

Ponovno startamo na prvo mesto v II. republiški ligi in s tem tudi povratek v najelitnejši republiški razred. Z dvema kvalitetnima okrepitevama in dobrimi pripravami upamo na uspeh, čeprav v športu z gotovostjo ne moreš ničesar trditi. Se pomembnejša naloga nas čaka pri delu z mlajšimi selekcijami: mladinci, kadeti in pionirji. V zadnjem obdobju se ne moremo pohvaliti in ne moremo biti zadovoljni z rezultati na tem področju. Ob objektivnih pa tudi subjektivnih težavah okoli prvega moštva smo preveč pozabili na delo z mladimi in se nam to že maščuje, saj v obdobju zadnjih 10 let še nikoli nismo imeli slabših rezultatov v teh kategorijah.

Z letošnjo sezono smo tako ponovno angažirali tri vaditelje, ki redno vadijo s posameznimi kategorijami. Mislim, da bomo s kvalitetnim in strpnim delom sčasoma zopet vzgojili kvalitetne igralce, ki abodo nosilci igre in bodo lahko uspešno zamenjali sedanje generacije. Seveda nas čaka tu še veliko dela in vse strukture v selekciji se bodo morale še posebej angažirati za doseg tega cilja.

Menim, da je eden izmed bistvenih pogojev, da v naši sekciji ponovno privabimo za daljše obdobje sposobnega in ambicioznega trenerja tov. Tomaža Subotiča.

Tov. Subotiča bova vprašala, kaj meni o tem, ti pa ml, prosim, povej, kaj te je privedlo do vključitve v klub?

Prijatelji, ki so bili že aktivni so me prosili za pomoč v strokovnem vodstvu. Dve leti sem opravljal delo tehničnega vodje. To delo je bilo dokaj zahtevno, vendar pa je v tem letu predelodniške funkcije drugačno. Bolj je obširno, saj moram imeti skrb za celotno dejavnost sekcije.

To terja veliko prostega časa?

Res je, predvsem pred in v tekmovalni sezoni.

Ostajaš še naprej predsednik?

Če bo dejavnost vseh ostalih struktur resna in če bodo dani realni pogoji za delo, bom z veseljem delal še naprej.

Želimo vam, da boste v košarkaškem klubu Kovinar s skupnim trdim delom zmogli dosežati čim vidnejše rezultate in se tako čimbolj približati oziroma doseči zastavljene cilje.

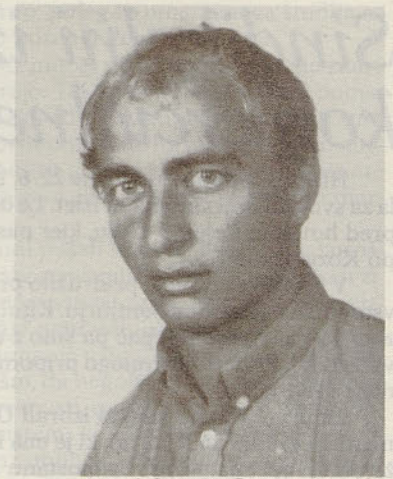
Kot je predsednik kluba, tov. Perčič, poudaril je za klub izrednega pomena dobro delo trenerja, ki ga je v prejšnji sezoni temeljito opravljal tov. Tomaž Subotič.

Njegovo razmišljanje

Prejšnjo sezono sem nameraval pomagati košarkašem Kovinarja le s strokovnimi nasveti, saj sem bil preobremenjen s predavateljskim, študijskim in trener-

Perčič Jani – predsednik

Mag. Subotič Tomaž – trener

skim udejstvovanjem drugje. Glede na to, da je to resnično zdrav kolektiv, kjer delo sloni le na entuziazmu določenih posameznikov, sem se dejansko cel posvetil ekipi, za katero menim, da je naredila velik korak naprej. Vendar za novo sezono še ne vem natančno, kako in kaj, ker se nameravam posvetiti doktorskemu študiju; po drugi strani pa mi je žal, da ne bi uspeli štorski fantje, na čelu z upravo, tov. Perčičem, Štantetom in Kalužo. Jedro ekipe so nosili zaposleni v Železarni Štore: tov. Planko, Šlatau in Valant. Ob pomoči še ostalih igralcev je moštvo dosegalo res lepe rezultate. V tej sezoni se je že uvrstilo med osem najboljših tudi v pokalnem tekmovanju v SRS.

Košarkaši Kovinarja so torej pričeli novo športno sezono uspešno. Ob delu jim želimo čimmanj problemov in nevšečnosti ter še naprej dobre rezultate.

Ana T.

Piknik mladincev na Slivniškem jezeru

Sedaj poleti, ko je čas dopustov in počitnic, ko sonce neusmiljeno pripeka cel dan in posije tudi v tiste dolinice, v katerih ga je v drugih letnih časih bolj malo, so mnogi odšli na morje na oddih, drugi pa v hribe vdihovat sveži zrak. Tisti, ki si zaradi teh ali onih težav niso mogli privoščiti oddiha, pa kako drugače skušajo ujeti vsak kanček poletja. Med tistimi, ki si ne morejo privoščiti preživljanje dopusta nekje ob morju, smo največkrat mi mladi. Največkrat so to finančne težave, ki pa počasi tarejo tudi vse ostale. Mnogi imajo v teh poletnih mesecih krmo za spraviti, drugi učenje, izpite, priprave na novo šolsko leto. Tisti, ki so šolo končali in si pridobili poklic, imajo velike skrbi in težave z iskanjem zaposlitve. Vsi vemo, kako težko je danes dobiti službo; posebno za mladega človeka, ki nima izkušenj. Potem nastane tu še problem pridobitve stanovanja in draga soudeležba, kar samo zmanjšuje možnosti mladih.

Ker nimamo dovolj finančnih sredstev, smo se mladi iz železarne odločili, da organiziramo piknik ob Slivniškem jezeru, kjer je že tradicionalna točka prvomajsko srečanje delavcev Železarne Štore. Mladi pa ponavadi organiziramo delovne akcije pred 1. majem, da uredimo in očistimo okolico. Do sedaj smo že marsikaj uredili in še bomo.

Nekega petkovega popoldneva smo se zbrali in se odpeljali do pregrade na Tratni, nato pa še nekaj minut po lepo urejeni gozdni poti do ribiškega doma. S seboj smo imeli vse pripravljeno za peko čevapčičev in ražnjičev, paradiznik, kumare, čebulo in tudi pijače. Ker pa na vsaki zabavi brez glasbe ne gre, smo imeli s seboj tudi radio-kasetofon tako, da je bilo vzdušje enkratno, poleg tega pa izredno lepo vreme. Lepšega piknika si nismo mogli zažele! Vendar smo bili presenečni, ko nam je skrbnik ribiškega doma dejal, da če ostanemo po 20. uri, moramo plačati za vsako uro 400,- din, kar nam ni bilo vseeno glede na to, da smo mladi tudi ob Slivniškem jezeru veliko naredili, da so zgrajena igrišča za tenis, rokomet, nogomet, itd. Poleg tega se ob 20. uri še nismo mogli raziti, ker je bilo sonce zelo visoko, vzdušje pa enkratno. Zadržali smo se uro dlje in plačali 400,- din. Na piknik je prišla tudi predsednica OK ZSMS Celje tov. Anka Vetrlih. In tako smo se nato vsi skupaj nekaj po 21. uri polni lepih občutkov vračali proti domu.

Javeršek Branko,
TOZD livarna I

ŠTORSKI ŽELEZAR – glasilo OZD Slovenske železarne ŽELEZARNA ŠTORE – izhaja 2-krat mesečno – Uredniški odbor: Tomažin Ana, Verbič Stane, Kragelj Jože, Marolt Boris, Kocman Vojko, Renčelj Vlado, Grosek Rajko – odgovorni in glavni urednik Pungartnik Oto. Po mnenju republiškega sekretariata za prosveto in kulturo Ljubljana, je časopis oproščen davka od prometa proizvodov (Št. 421 – 1/72 z dne 20. 2. 1974) – tisk Aero Celje – TOZD Grafika – rokopisov ne vračamo.